

A törökfejes kopja

Mennyit neveltünk, mennyit izgultunk valamikor régen, kint a városligeti vurstliban, a bábszínház lócáin! Neveltünk, ha a piros mundaos Vitéz László jól elagyabugyálta a krokodilusnak látszó sárkányt vagy a nyelvöltögető sántát, vagy a gonosz banyát! Az igazságérzetünk, amúgy gyerekmódon, nyert csattanós igazolást. Meg aztán izgultunk, hisz Vitéz Lászlót olykor veszélyes helyzetekbe sodorta az ármány, cselszövény, vagy egyszerűen csak a gonoszság. De ahogy azt elhittük, hogy az igazság — pláne ha huszárnak van öltözve! — végeredményben mindig diadalmaszkodik, úgy hittük el azt is, hogy az igazság érdekében bizony harcolni kell, hétfejű sárkányokkal, banyákkal, sántával, meg ki tudja még mennyi gonosszal. Egy volt a fontos, hogy győz a magyar, győz az igazság, győz az igaz szerelem, aztán lelkesülten térhettünk haza, vagy ülhattunk fel még egy, utolsó fordulóra a ringlispilre. Hogy ki az igazi magyar, hogy mi az igazság, azt persze hat-hét évesen azt hittük, hogy tudjuk, de hogy mi az igaz szerelem — meg általában a szerelem —, ahhoz még cseperednünk kellett.

Igazság, becsület, tisztesség, jó és gonosz — ez aztán később jelzót kapott. Az igazság — magyar igazság lett, a becsület, tisztesség — magyar jellemvonás. És a jó a magyar volt — a gonosz pedig az ármányos török, a fondor német. Így alakult ki a mesék, hősi bábkalandok nyomán a gyermeki világkép bennünk, ezért követjük most is legtöbbször izgalommal, derűvel a kalandos, hősi történeteket. Most már persze tágítjuk azokat a jelzőket — a haladás győz a maradiság fölött, a szabadságszeretet az elnyomás fölött, és hogy az igaz embernek nincs veszített csata. Egy-két évszázadnak még el kell ugyan telnie — történelmi kalandfilmjeink, daljátékaink ez ígéret nélkül mostanában sosem érnek véget! — aztán rendben lesz minden.

Egy-egy efféle biztató tanulsággal végződő kalandfilmet a magyar régmúltból, nem is illik másként megnézni, mint azok közt akiknek készült — a gyerekek között. „A törökfejes kopja” első előadásán zsúfolva volt a mozi. Kisebb-nagyobb gyerekek, papával, mamával, nagymamával a kiadós ünnepi ebéd után, aztán nagyobbcskák már azzal a bizonyos kislánnyal, meg hosszú hajú és farmernadrágos szolid galeritások, akik itt aztán kiélhették mindazt, amire különben nem me-

részkednének. És nyugdíjas, gyermeteg lelkű öreg házaspárok, akik éppúgy andalogtak el most a mesén, kalandokon, mint hajdanában, gyerekkorukban ott kint a vurstli lócáin! Mindig felharsant a nevetés, mindig mély lett a csend, ha ifjú hőseink, Kopjás Dani és társai veszedelembé kerültek, mindig hosszú, kárörvendő nevetésbe csapó sóhaj hallatszott, ha aztán mégis, méghozzá hamarosan, ők álltak bosszút elenségeiken.

A jártasabbak — akik bizonyára látták már a Rákóczi hadnagyát, a Koppányi aga testamentumát, az Egri csillagokat, a Csínom Palkót — bementék, milyen fordulat is következik most, és — csal-

A főszereplő: Vass Zoltán Iván

Jelenet a filmből

Kopjás Dani (Vass Zoltán Iván) és a kis Borka (Szerencsi Éva)

hatatlanul eltalálták. Egy-egy kisebb elírta magát — vitte is ki a nagymama! —, amikor bőven ömlött bíró uramról a vér, vagy az a törökfejes kopja végül is fennakadt az ármányos Akibár mellében. Nagy volt tehát a látóttakkal az egyetértés, és akiben talán gyanú ébredt, hogy Kolozsvári Grandpierre Emil regénye szebb, gazdagabb, költőibb, hogy a rendezés talán több gondot fordított a bevált sablonok alkalmazására, mint szükséges lett volna — ez a gyanakvó néző is csendre intette aggályait.

A forgatókönyv — maga az író irta, Bencsik Imre társaságában — a szövevényes dús mesét szinte csak a kalandos fordulatok-va fogyasztotta. A filmet Zsurzs Éva rendezte tetszetősen; Czabarka György színes képei néhol elbűvölőek voltak. Kopjás Danit — akinek jelszava: „rejtőzik csapatunk, mint a sólyom, lecsapunk!”

— Vass Zoltán Iván elevenítette meg, a költői lelkű, gitáros Menyherért, hű társa, Ivánka Csaba volt, de helytállt a csapat többi tagja is: Horváth Péter, Szurdi Miklós és Helyei László. Mint egy szál harmatos gyöngyvirág, olyan volt a talpraesett, szépséges szemű kis Borka: Szerencsi Éva. A gonosz bírót Basilides Zoltán gyűlöltette meg az ifjú nézőkkel, Koncz Gábor ármányos Akibárjának még a lelke is fekete volt, nemcsak a bapusza, s elvetemültségben méltó társa Husszein, vagyis Dávid Kiss Ferenc. Sok örömet szerzett — az ifjúságnak ugyan nem, de a felnőtteknek annál inkább — a remek Inke László, mint fondorlatos Panzerkopf. Kiapadhatatlan forrása volt a humornak ezúttal is Fónay Márta terebélyes termete és mulatságos volt Gáti Józsefnek kissé csodarabbis maszkú Habil defterdárja. A beates-magyaros zenét Darvas Ferenc komponálta.